

اسناد منحصر به فرد منتشر نشده درباره دارالشورای کبری (مجلس دربار اعظم)

درسه بخش

(۲)

سند شماره ۵

صورت مجلس دارالشورای کبری (دربار اعظم) در پاسخ اوامر ناصرالدین شاه

بتاریخ سه شنبه یازدهم شوال المکرم تخافوی ثیل ۱۲۹۰

حسب الامر الاعلی عرایض نواب مؤید الدوله در مجلس دربار اعظم ملاحظه و قرائت شد در کار محمد بیگ جاف با فرمان مبارک و شرح عقاید مجلس که سابقاً موشح بدستخط همایون برای معزی الیه فرستاده شده بود مفاد این عرایض این است که اصل مقصود و حقیقت نیت اولیای دولت را در این مسئله ملتفت نشده و چنان تصور کرده است، که این مضایقه و تأمل دولت در قبول مستدعیات و بذل ایثار محمد بیگ و کسان او از روی بهانه جوئی و میل برد و طرد آنهاست

اولاً در جواب نواب معزی الیه باید شرح سابق را با طرافه توضیح و تصریح نمود که دولت علیه ابداً یأس و نومیدی محمد پاشا و عود عشیره او را بخاک عثمانی طالب نیست و مستدعیات و منظورات اولدی الاقتضا همه مقبول و ممضی است اینکه علانیه و آشکار اقدام نمی شود بمصلحتی است که رعایت آن امروز برای دولت ایران خیلی واجب و مغتنم است ثانیاً پیش از متضرعات کفایه ایل محمد بیگ باید اصول و اساس کار او را محکم کند و اینکه قرار قشلاق او را در زهاب می دهد و جوانرود و روانسرا را با محظورات متصوره به بیلاق آنها نامزد میکنند باید این معنی را مقدماً در نظر بگیرند که متوالیاً از آن طرف

۱

سخن سینه مردم بر آل ملک گویان
حاج ابراهیم میرزا...

دوره در کتب و فرائد و بکوشش
جستار این دولت...
برکات لکن او از ریحانه غیب...

صورت حقیر میرزا...

صورت کازانه...

عثمانیها اظهار میشود فلان مفسد و شریر ما که بآنطرف آمده است و مرتکب مفسده و نهب و غارت می شود اگر رد نمی کند از سرحد تبعید کنید بعد از آنکه معیت محمد بیک و سکنای او در خاک ایندولت رسماً آشکار شد البته عثمانیها هر روز نسبت خیالی بجافها میدهند و تهمتی بآنها بگذارند و اگر نتوانستند آنها را مسترد دارند تبعید آنها را مطالبه خواهند کرد پس اولاً یورت آنها دور از سرحد معین شود که هم خودمان به معیت و رعیتی و دوام بر بقای آنها در اینحالت بهتر معتقد و مطمئن شویم هم برای آینده از این رحمت مفروض و فارغ باشیم سواد اظهارات نواب معتمدالدوله را هم باید برای مزید اطلاع مؤید الدوله فرستاد و محرمانه نوشت که خدمت و زحمت شما در جذب و استماله محمد پاشا و عشیره جاف خیلی ممدوح و مستحسن است و پوشیده و پنهان نیست لکن اولیای دولت روابط او را در خاک عثمانی و نزد اولیای آندولت محکم و آشکار می بینند و هنوز محمود بیک پسرش و عمده عشیرت او را در عراق عرب ساکن و ثابت می دانند و فایده وجود او را که اعتباری است هنوز با مضرات و زحمات محسوسه کار او مساوی ندیده اند اگر هم بصرافت خاطر خود باینقدر مساعدت و مرحمت دولت قانع نشود معلوم خواهد شد که عقیده و اقدام او مشوب باغراض دیگر است و در آنصورت عقاید اولیای دولت هم در حفظ او تغیر [تغییر] خواهد کرد صورت عقاید مجلس این است، که معروض افتاد تا رأی صوابنمای هما یونی روحناه فداه چه اقتضا فرماید

در حاشیه دست راست: سواد مطابق اصل است مهر (امین الملک)

اسامی اعضای مجلس در پشت صفحه: سرکار نواب اشرف امجد ارفع والا آقای نایب السلطنه، نواب والا اعتضاد السلطنه، نواب والا حسام السلطنه، جناب مستطاب آقا، نواب والا عماد الدوله، جناب وزیر امور خارجه، نواب والا معین الدوله، جناب مجد الملک، جناب امین الملک

توضیح:

ابوالفتح میرزا مؤیدالدوله

عشیره جاف: این عشیره در نواحی سرحد غربی ایران (کردستان) و عثمانی سکنی داشته و بنا به روش شبانی برای تمییه چراگاه، با گله های خود در فصول مختلف سال بیلاق و قشلاق می کردند. بخشی از این عشیره به ریاست محمد بیک جاف (محمد پاشا) ساکن ایران و بخش عمده دیگر آن از جمله (محمود بیگ پسر محمد بیک و یار احمد جاف) مقیم عراق عرب بوده اند. صورت مجلس دربار اعظم (دارالشورای کبری) در مورد مشکلات عشیره جاف است که تردد

آنان از دستاویزهای دولت عثمانی جهت رعایت نکردن مفاد قرارداد موجود بین دو دولت و وسیله ترکتازی به مناطق مرزی باختری بوده است. برای روشن شدن اهمیت مطالب مندرج در این سند و اطلاع از درگیریها و صدمات ناشی از آن به دولت و مردم ایران، لازم است با مروری کلی و مختصر از منازعات و مناقشات دو دولت و نفوذ سیاسی دولت انگلیس و روسیه در این میان آشنا شویم. در طول دوران سلطنت قاجاریه مسلم گردیده که دخالت و وساطت دولتین انگلیس و روس در رابطه ایران و عثمانی و در آخر ایجاد دولت عراق توسط انگلستان فقط برای حفظ منافع خودشان بوده است که به اجمال به آن اشاره می شود: در زمان سلطنت فتحعلیشاه قاجار هنگامی که دولت ایران با روسیه در قفقاز می جنگید دولت عثمانی برخلاف مناسبات دوستانه در همجواری به دولت روسیه اجازه داد که اسلحه و آذوقه برای سربازان خود از خاک عثمانی حمل نماید. از این عمل ناشایست دولت ایران رنجید و سپس روابط دو دولت تیره گردید. حمله به کاروان حجاج و تجاوزات مرزی و تحریکات عشیره های ساکن دو طرف مرز آغاز شد. برای پاسخ به این تهاجمات عباس میرزا نایب السلطنه به سوی ارزنة الروم حرکت کرد و قشون ایران تا شهر با یزید به جلورفت و مدتی بعد از جهت دیگر شاهزاده محمد علی میرزای دولت شاه تا حوالی بغداد رسید. در این شرایط پیشرفته ایران، با اظهار تمایل دولت عثمانی و وساطت سفیر انگلیس در استامبول عهدنامه ای بین فتحعلیشاه و سلطان محمود خان ثانی در ارزنة الروم منعقد گردید (سنه ۱۲۳۸ هجری قمری). در این عهدنامه کلیه موارد اختلاف: پس دادن مناطق گرفته شده توسط قشون ایران، مسائل عشیره ها، حجاج و زوار و تعیین حقوق گمرکی و تجار - تحدید حدود بر اساس معاهده سنه ۱۱۵۶ هجری قمری بین نادرشاه و سلطان محمود پیش بینی شده بود. دولت عثمانی با امضای این قرارداد باز خود را پایبند اجرای آن نمی دانست و از نو چپاول قافله های ایرانی و حمله به مناطق مرزی (قطور در نزدیکی شهرخوی) و غارت آن ادامه داشت.

در مورد سیاست انگلیس، این دولت هرگاه سپاهیان ایران متوجه مناطق شرقی کشور می شدند مانند حرکت عباس میرزا نایب السلطنه به خراسان و محمدشاه به هرات، در مناطق غربی دست به تحریکاتی می زد که نظر دولت ایران را اجباراً از شرق منحرف و به غرب معطوف نماید. در هنگام محاصره هرات توسط محمد شاه (۱۲۵۳ هجری قمری) به حکم علیرضا پاشا والی بغداد سربازان به محمره (خرمشهر فعلی) یورش برده، آن جا را به کلی ویران کردند. در سنه ۱۲۵۷ هجری قمری محمدشاه تدا بیری جهت شروع جنگ با عثمانی در حمله به سلیمانیه تدارک دید که نمایندگان روس و انگلیس میانجی شده مانع اجرای آن گردیدند، و قرار شد برای رفع اختلاف مجلسی از نمایندگان ایران، عثمانی، انگلیس و روس در ارزنة الروم تشکیل شود. میرزا تقی وزیر نظام (امیر نظام - امیر کبیر) به جای میرزا جعفر خان مشیرالدوله که مابین راه در تبریز بیمار شده بود، به عنوان وکیل ایران، همراه هیاتی به ارزنة الروم رفت. در همین اوقات در سنه ۱۲۵۹ هجری قمری عساکر نجیب پاشا والی بغداد با نظر دولت عثمانی به شهر کربلا حمله برده به تخریب و قتل و غارت شیعیان پرداختند که در این جا نیز نمایندگان روس و انگلیس برای آرام کردن دولت ایران واسطه گردیدند. در نتیجه پس از گذشت چهار سال و تشکیل هیجده مجلس اجلاس و توطئه ای که دولت عثمانی در حدود یک سال به آخر مانده برای نماینده ایران و همراهانش تدارک دیده بود، عهدنامه ای در تأیید قرارداد سابق تنظیم و بین دو دولت ایران و عثمانی در سنه ۱۲۶۳ هجری قمری در استامبول مبادله شد، ولی بر اثر تعلل عثمانی و مسامحه دولت ایران پیشرفتی در کار

عهدنامه حاصل نگردید و همچنان تجاوزات مرزی، مشکلات گمرکی - بدرفتاری و بی احترامی به زوار و حجاج و دستبرد به قافله تجارتهای ایران در خاک عثمانی چون گذشته ادامه داشت. از جمله در زمان فتنه محمد حسن خان سالار در نواحی خراسان، درویش پاشا فرصت را غنیمت شمرده، قطور و نوزده قریه آن را ضبط نمود (سنه ۱۲۶۵ هجری قمری). این مناطق بعد بر اساس تصمیم کنگره برلین آزاد شد. از سنه ۱۲۳۷ هجری قمری اولین قرارداد تا تاریخ سند حاضر ۱۲۹۰ هجری قمری، به مدت پنجاه و سه سال دولت عثمانی هیچ گاه خود را ملزم به اجرای مواد عهدنامه ندانست و به همین جهت در طی چندین سال متوالی تلاش ایران با ابراز حسن نیت، در برقراری یک صلح دائم، با توسل به جلسات متعدد، مقاله نامه ها و همچنین اقدامات سفرای کبار دولت ایران مقیم اسلامبول به نتیجه نهایی و مطلوب نرسید. مبادله مکاتبات دولت ایران، با ذکر دلایل حقانیت خود به دولت عثمانی و دولتین روس و انگلیس (میانجی در انعقاد قرارداد)، در مورد عشیره جاف و سایر متصدیان مرزی ساکن در سرحدات طویل دو دولت که مورد حمایت عثمانی بودند از سنه ۱۲۹۰ هجری قمری در ادامه این صورت مجلس آغاز و اقدام شده است. در کتب تاریخی نوشته شده در آن دوره نظیر منتظم ناصری تا سنه ۱۲۹۶ هجری قمری در این فاصله شرحی نوشته نشده است. (از اسناد به دست آمده در مدت این شش سال تعدادی به طور پراکنده منتشر شده است. این مدارک جمع آوری و یک جا به دست داده خواهد شد). تنظیم صورت مجلس دارالشوری در مورد عشیره جاف برای رسیدن به راه حلی جهت جلوگیری از بهانه سازیها در تجاوزات مرزی با شناخت همه جانبه از سوابق دولت عثمانی بوده است. ادامه و پیگیری از طرف دولت خواهان صلح ایران درباره تحدید حدود، زمان تصدی میرزا حسین خان مشیرالدوله در وزارت امور خارجه، با دادن مأموریت به مجبلی خان یکانلو (ناظم الملک) که در صورت مجلس دارالشورای کبری (وزرای مختار دربار اعظم) سنه ۱۲۹۱ هجری قمری نوشته شده منعکس است که خواهد آمد.

فرهاد میرزا معتمدالدوله.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

سند شماره ۶

تلگراف شکوائیه تجار دارالمؤمنین کاشان از آقا میرزا محمد غفاری

به ناصرالدین شاه با مهر سی نفر در پشت عریضه

خدمت بندگان اجل اکرم اعظم متع الله المسلمین بقائه عرضه داشت این کمترینان تجار دارالمؤمنین کاشان که متجاوز از دویست نفر میباشیم این است که چندی قبل بتوسط تلگراف عرض حال خود را بخاک پای مبارک ظل الهی روح العالمین فدا نمودیم که دو رشته قنات آقامیرزا محمد علی غفاری در قریه نصرآباد در مزارع کمترینان احداث نموده در مدت ده سال قبل از این و بدین واسطه شش مزرعه معتبر کمترینان که دو هزار تومان مالیات دیوان دارد ضایع و باطل کرده بعضی از مزارع را بالمره آب آنها را برده و بعضی را املاک آنها را گرفته و الحال اکثر این مزارع بالمره لم یزرع شده بعد از عرض حال نمودن میرزا محمد علی نام از جانب سنی الجوانب شاهنشاهی مأمور شده بجهة تحقیق مطلب باین شهر

وارد شد کمترینان جماعتی کثیر از مصدقین و اهالی خبره را موافق فرمان قهر لمعان قرار دادیم که بر سر املاک و قنوات بروند و تحقیق مطلب نمایند میرزا محمد علی غفاری راضی نشد و مدت دوماه کمترینان را معطل و همه روز طفره زد دو دفعه به تلگراف عرض حال بخاکپای مبارک کردیم حضرات میرزا محمد علی غفاری و کسان او نگذاشتند تلگراف کمترینان برسد لابد عریضه بخاکپای مبارک و به خدمت جناب جلالتمآب اجل اکرم اعظم عرض و قاصدی روانه حضور مهرظهور عالی نمودیم میرزا محمد علی غفاری مطلع شد و به تعجیل سوار شده در منزل حوض سلطان بقاصد رسیده جمیع عرائض کمترینان را مأخوذ داشت بعد از این لابد شدیم و جمیع اهل خبره و مصدقین کاشان و قرای حومه شهر را جمیعاً بر سر املاک و قنوات بردیم و بقدر پانصد نفر بلکه متجاوز اهل خبره بردیم. جمیعاً تصدیق نمودند مراتب معروضه را و کلاً نوشتند از استشادات تا صدق عرایض کمترینان را و ظلم هائیکه بکمترینان میرزا محمد علی غفاری نموده بود تا بحال چنین ظلم و تعدی در هیچ شهری و بلده بر رعایای آنجا کسی ندیده و نشنیده و بعد از آن از جمیع علمای اعلام شهر هم نوشته بر طبق عرائض خود بشهادت شهود صادر نمودیم حال استدعا داریم که بعرض این بندگان ضعیف برسید و شر این ظالم را از سر این کمترینان کوتاه فرمائید و میرزا محمد علی مأمور هم آن قوه و شوکت را ندارد که جواب مدعی کمترینان را بگوید استدعا آنکه جواب این عریضه را موافق عدالت و برای عزت سرکار عالی مرقوم فرمائید امرکم العالی مطاع به رب العباد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دستخط و امر ناصرالدین شاه به خط امین الملک در بالای عریضه:

هو امین الدوله را در مجلس دربار اعظم حاضر کنند وزرا هم حاضر باشند عمادالدوله مخصوصاً باشد در این فقره رسیدگی شود هر نوع حقیقت امر وضوح یافت حتماً مجری دارند

صورت مجلس شورای کبری

اجزای شورای کبری در دربار اعظم حاضر و نواب عمادالدوله مخصوصاً نیز حاضر شدند از دیوانخانه عدلیه اعظم آدم مأمور و از اهالی قم چند نفر اهل خبره به کاشان برد، مدتی آنجا معطل شدند و این امر در آنجا نگذشت اجزای مجلس چنین صلاح دانستند که حکم شود طرفین در دارالخلافه حاضر شوند و این امر در طهران یا بمراغه یا بقسم دیگر بگذرد که رفع حرف و گفتگو بشود

دستورالعمل شاه بسیار خوب امین السلطنه مراقب باشد طرفین که حاضر شدند باطلاع عمادالدوله این امر را فیصل دهد

توضیح:

جناب جلالتمآب اجل اکرم: میرزا یوسف مستوفی الممالک: (وزیر داخله - رئیس دارالشوری کبری و...) .
 امین الدوله: میرزا هاشم خان امین الدوله حاکم کاشان .
 عماد الدوله: امامقلی میرزای عمادالدوله وزیر عدلیه .

سند شماره ۷

عریضه عیال و صبیّه کان مرحوم حاجی مشهدی قلی آقای قاجار به ناصرالدین شاه
 قربان خاکپای جواهر آسای مبارکت شوم مدت چهار سال است که حاجی مشهدی قلی
 آقای قاجار تصدق

عیال و صبیّه کان مرحوم مشارالیه

خاکپای مبارک گردید بعد از یکسال از فوت او مواجبی محض عنایت و رأفت در حق این
 خانزادان برقرار گردید تا زمانیکه حضرت اقدس ظل الله خلدالله ملکه تشریف فرمای
 بصفارت [بسفارت] فرنگستان شدند یکطرفه برات بیجک صادر گردید و در نزد سرکار
 معاون الملک بود تا زمان مراجعت و نزول اجلال قبله عالم روحی و روح العالمین فداه که
 مطالبه برات شد اظهار بر این شد که برات مفقود شده و در عوض آن نوشته المثنی رد
 نمودند و از بابت آنکه به پیشگاه حضور باهرالنور برساند پاره کرده رد نمود اگر این
 مواجب در نزد قبله عالم است پیشکش اگر در نزد دیوانیان است دو کلمه دستخط مبارک
 مرحمت و عنایت شود اینموجب بر رسم تصدق با این خانه زادان برسد بعلاوه آن یکقطعه
 مزرعه از مشارالیه باقی مانده حسین خان پسر جارچی باشی بتدلیس کاغذ سازی مزرعه را
 ضبط کرده درباره مزرعه هم حکمی مرحمت شود قریب هزار تومان هم مقروضیم شاید از
 تصدق سر مبارک گشایشی حاصل شود باسوده خواطر مشغول دعا گوئی وجود مبارک باشیم
 امر امر اقدس همایون است

دستخط ناصرالدین شاه در بالای عریضه

امین السلطنه وزرا رسیدگی کرده کیفیت را عرضه دارند

توضیح:

سفر اول فرنگستان: از تاریخ ۲۱ صفر الی آخر رجب سنه ۱۲۹۰ هجری قمری.

معاون الملک: میرزا عباس خان معاون الملک = قوام الدوله = در این تاریخ مستوفی محاسبات دارالخلافه (تهران)

و توابع.

اسم این کتاب
از میرزا عباس خان
معاون الملک

قرآن خانی جلالت مبارک
در چهارم است
در تاریخ چهارم است
در تاریخ چهارم است

میرزا عباس خان
معاون الملک
خانی مبارک که بعد از یک سال از فوت او در تبریز میماند

حضرت آقا میرزا محمد باقر که در تبریز میماند
پوشش کتب علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

معاون الملک بعد از آن که در تبریز میماند
که بر این مکتوب شده بود و من آن نوشته ام
در تبریز میماند

در تبریز میماند
در تبریز میماند
در تبریز میماند

شده اند و تمام کرده اند
در تبریز میماند

سند شماره ۸

دستور العمل شاه به خط آقا رضا آجودان مخصوص

توشیح ناصرالدین شاه

امین السلطنه سابق بر این در باب تقسیم تنخواه برات داران و آوردن برات مردم در دربار اعظم شرحی بدستخط مبارک در کتابچه دستور العمل نوشته بودیم که یا آن فقرات را فراموش کرده اند مجدداً مرقوم میفرمائیم که وضع آوردن بروات بدربار اعظم و حواله گرفتن از این قرار باشد کل بروات نزد معیر الممالک باید جمع و حاضر بشود او خود بروات را باید بدربار اعظم بیاورد با حضور میرزا حسین خزانه و آقا محمد علی صراف خزانه حواله آن

این اسلحه سابق بر این تاب علم خزانه برات داران

مردم در دربار اعظم شرح بدستخط مبارک در کتابچه دستور العمل نوشته بودیم
فراموش کرده اند مجدداً مرقوم میفرمائیم که وضع آوردن برات دربار اعظم
حواله گرفتن از این قرار باشد کل بروات نزد معیر الممالک
دعا فرستاد او خود بروات سو بیاورد در بار اعظم با حضور میرزا
محمد حسین خزانه دلا که مراف خزانه و الله ان لو که در دربار اعظم
میر الممالک بروات سو بیاورد در بار اعظم که برودند از خزانه
این تمبر از این پس رسم و سایر رسم بکلیت متاخر میگرداند و دستور العمل سو بیاورد
همیشه یک روز در مجلس خزانه که فقرات این سند در نظر باشد

را که وزیرای عظام دادند معیرالممالک بروات را به صاحبانش رد نماید که بروند از خزانه بگیرند البته بعد از آن همین قسم رفتار نموده تخلف ننمایند و کتابچه دستورالعمل را هم هفته یک روز در مجلس بخوانند که جمیع فقرات آن همیشه در نظر باشد
زیاده فرمایش نیست

توضیح:

آقارضا آجودان مخصوص و خازن صرف جیب = اقبال السلطنه.

معیر الممالک: دوست محمد خان معیرالممالک رئیس خزانه.

میرزا حسین خزانه و آقا محمد علی: صرافان خزانه.

سند شماره ۹

عریضه رحیم خان امین الرعايا (مهر در پشت عریضه)

مرحمتی که از دولت جاوید مدت قاهره در حق زری باف و قلمکار ساز و نساج اصفهانی باید بشود و مقرر همه ساله است و میشود

در حق زری باف از دولت مبلغ یک هزار و پانصد تومان مرحمت می شد باز هم در حق این چهار نفر مبلغ مزبور مرحمت شود و نمونه داده میشود که موافق همان نمونه زری تحویل گماشتگان امور دیوانی از قرار قیمت بقدر تنخواهی که مرحمت شده داده شود آقا محمد تقی آقا محمد مهدی میرزا رضا آقا عبدالرحیم

مبلغ هزار تومان بجهة ساختن قلمکار در حق حاجی ملا احمد مرحمت میشد و قیمت آن قلمکار بدیوان داده میشود اگر بجهة شکستگی صنف مزبور بیشتر مرحمتی مبذول گردد بسیار بموقع است و الا همان تنخواه مقرر را مرحمت فرموده که موافق نمونه قلمکاری که سپرده می شود از قرار قیمت تنخواه مزبور قلمکار تحویل گماشتگان امور دیوانی شود در حق نساج مرحمتی میشد و معمول است تنخواهی که باید مرحمت شود مقرر گردد که مشغول کسب و کار بوده قدک را بقدر تنخواهی که مرحمت میشود تحویل داده مشغول دعا گوئی وجود مسعود مبارک بندگان اعلی حضرت قدر قدرت اقدس شهر یاری روحی و روح العالمین فداه گردند

چون این اصناف تحمیلات زیاد دارند و هم شکسته و بی پامی باشند تنخواهی که از دیوان اعلی در حق این جماعت مرحمت میشود در حقیقت یکنوع التفات بزرگی است که مبذول می گردد هم وجوه دیوان نقد میشود و هم گذران این جماعت میشود و هم تنخواه دیوانی سوخت و سوز و ندارد و همان جنس از زری و قلمکار و قدک را هر وقت بخواهند بفروشند

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
تاریخ ثبت: ۱۳۰۲/۰۵/۲۲
شماره ثبت: ۲۲/۵۰۲۰/۵

مرکز اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

اسناد شماره ۹ (اندازه اصل سند ۲۲/۵۰۲۰/۵ سانتیمتر)
همان قیمت نقد بفروش میرسد اول سال مایه دستی است که مرحمت میشود و آخر سال گرفته میشود بی عیب و نقص و اگر این تنخواه مرحمت نشود این اصناف تمام و از حیز ارتفاع خارج میشوند سالهای سال است که این مرحمت در حق این جماعت مبذول میشود و این چاکر و خانه زاد دولت ابد فرجام بحیطه وصول و ایصال میرسانیده باز هم متعهد است که آنچه تنخواه بآنها مرحمت گردد تمام و کمال بمباشیرین امور دیوانی پرداخته شود البته دیوان همایون رعایت و مرحمتی در حفظ این اصناف و ترقی این صنایع بفرماید بموقع و بجاست چون زرری مخصوص فرمایش شده است امساله یک هزار و پانصد تومان زرری بدهند و پانصد تومان قلمکار بدهند امین لشکر هم قریب پنجهزار تومان از بابت ملبوس نظام قدک و

بسم الله الرحمن الرحیم
این سند در تاریخ ۱۳۰۲/۰۵/۲۲ در مجلس شورای اسلامی
مجلس دربار اعظم
توسط آقایان ...
مجلس دربار اعظم
تاریخ ۱۳۰۲/۰۵/۲۲
شماره ۲۲/۵۰۲۰/۵

سند شماره ۹ (اندازه اصل سند ۲۲/۵۰۲۰/۵ سانتیمتر)

همان قیمت نقد بفروش میرسد اول سال مایه دستی است که مرحمت میشود و آخر سال گرفته میشود بی عیب و نقص و اگر این تنخواه مرحمت نشود این اصناف تمام و از حیز ارتفاع خارج میشوند سالهای سال است که این مرحمت در حق این جماعت مبذول میشود و این چاکر و خانه زاد دولت ابد فرجام بحیطه وصول و ایصال میرسانیده باز هم متعهد است که آنچه تنخواه بآنها مرحمت گردد تمام و کمال بمباشیرین امور دیوانی پرداخته شود البته دیوان همایون رعایت و مرحمتی در حفظ این اصناف و ترقی این صنایع بفرماید بموقع و بجاست چون زرری مخصوص فرمایش شده است امساله یک هزار و پانصد تومان زرری بدهند و پانصد تومان قلمکار بدهند امین لشکر هم قریب پنجهزار تومان از بابت ملبوس نظام قدک و

غیره خواهد گرفت و اینقدر رعایت برای این اصناف کافی است. صحه ناصرالدین شاه صحیح است

بالای عریضه دست راست دستخط ناصرالدین شاه
امین السلطنه بمجلس وزراء داده جواب بگیرد تشویق صنعت کاران لازم است
توضیح:

امین لشکر: میرزا قهرمان امین لشکر. او در این تاریخ متصدی امر ملبوس، رسیدگی به امور محاسبات
وجوه خیام خانه و قورخانه و نظام بوده است

واشنگتن

